

Økonomiske utsikter

*Norsk forening for
fjellsprengningsteknikk*

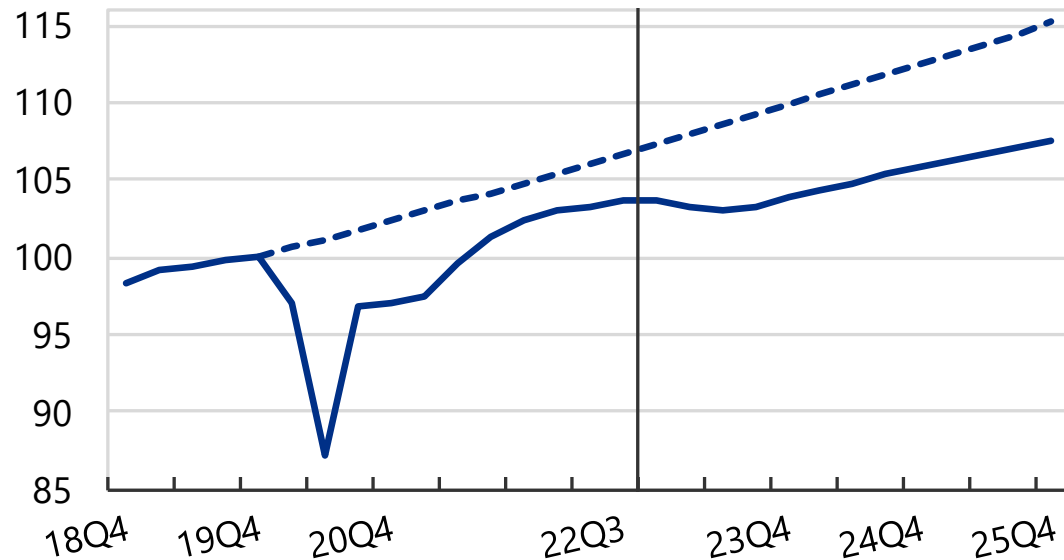
Bård Ola Tjønneland, samfunnsøkonom

Oslo, 9. februar 2023

De siste årene har vært sjokkartet

BNP: Norges handelspartnere*

Indeks, 2019Q4=100

**USA, ØMU, Storbritannia, Sverige og Kina. Faste fastlandskeksportvektor fra 2019.

**Stiplet linje angir trendvekst i 2013Q1-2019Q4.

Kilde: NHO, Økonomisk overblikk 4/2022

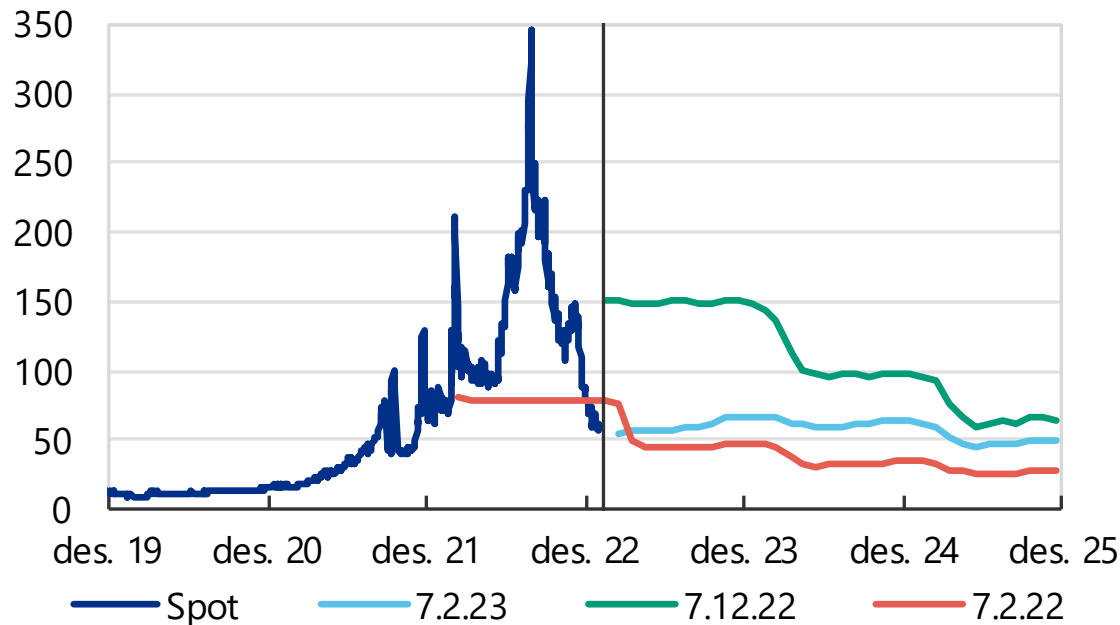
- Global pandemi og nedstengning
- Krig og energikrise i Europa
- Inflasjon tilbake på agendaen: Største prissjokk på flere tiår
- Nullrentæraen forbi

Et nytt energilandskap

Stengte kraner, sabotasje og sanksjoner. Høyere priser, lenger. Kostnadssjokk. Sikkerhets-/geopolitisk.

Europa: Naturgasspris

Title Transfer Facility (TTF). EUR per MWh

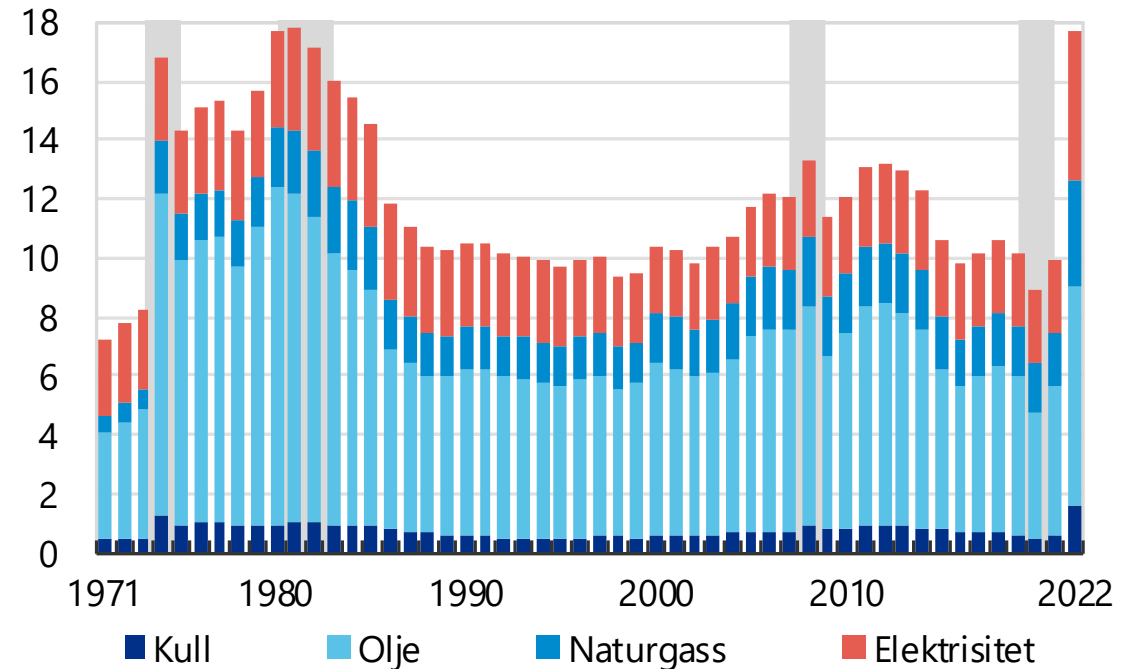

Data per 07-02-2023

Kilde: Refinitiv Datastream / ICE / NHO

OECD: Estimerte energikostnader

Prosent av BNP

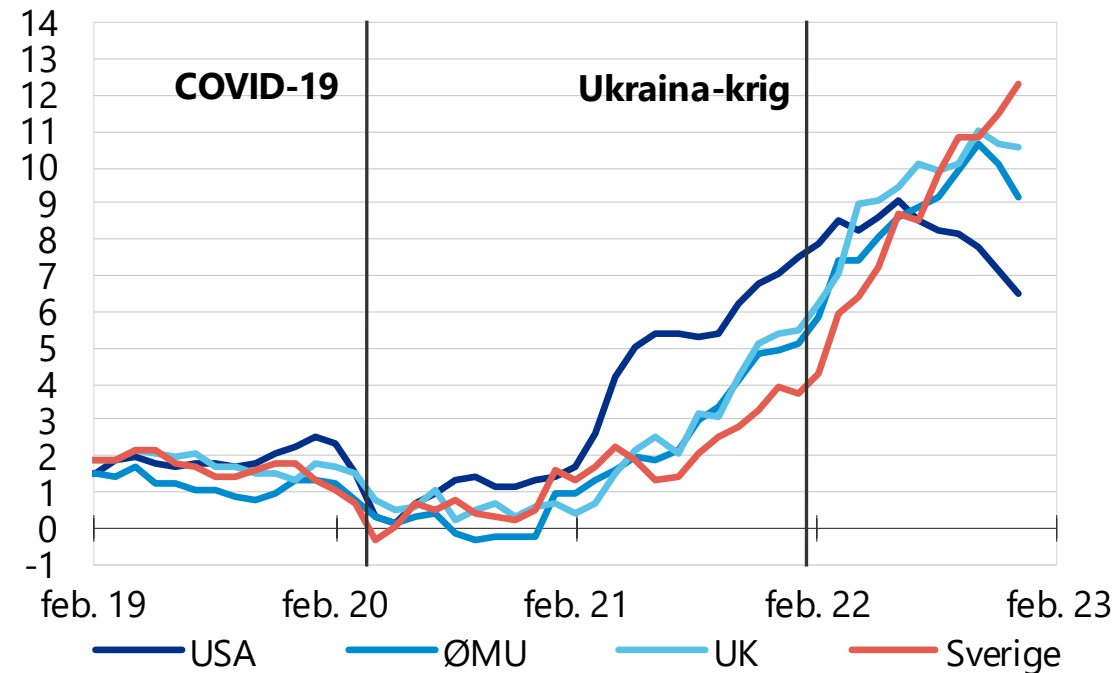
Kilde: OECD Economic Outlook 2/2022 / NHO

Inflasjons- og rentesjokk

Høyeste prisvekst på 30-40 år. Energi. Brer om seg. Sentralbankene «bakpå». Rentetoppen er nær.

Konsumpriser

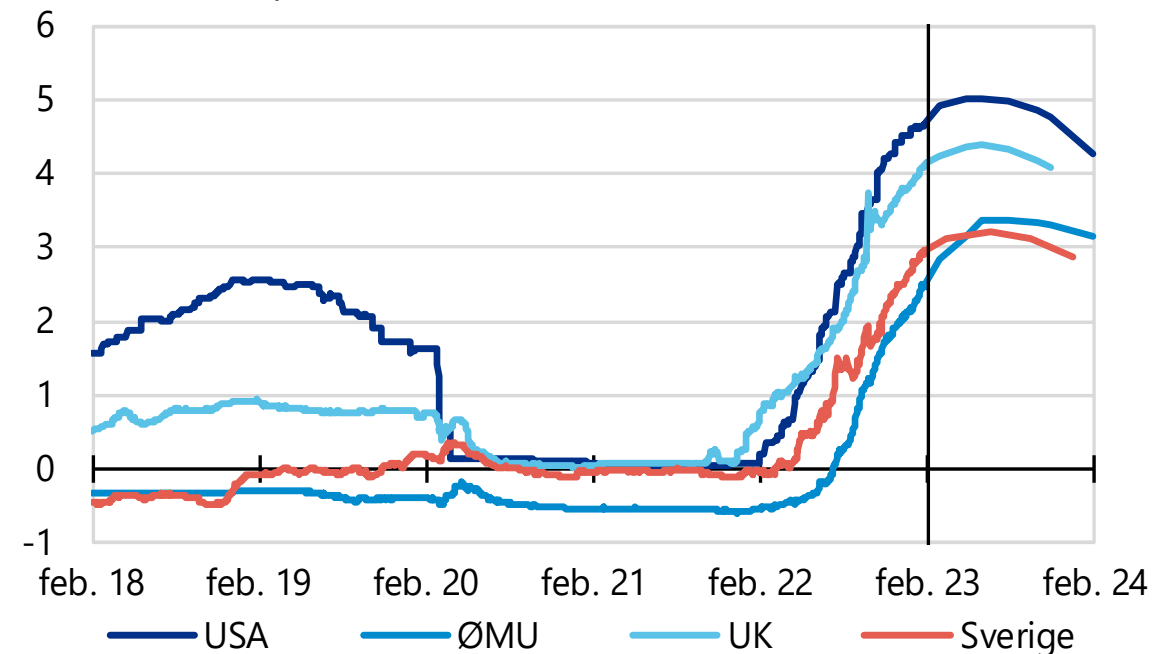
Prosentvis ending år/år

Kilde: Refinitiv Datastream / NHO

3-mnd pengemarkedsrenter

Prosent. Basert på 3-mnd FRA-kontrakter

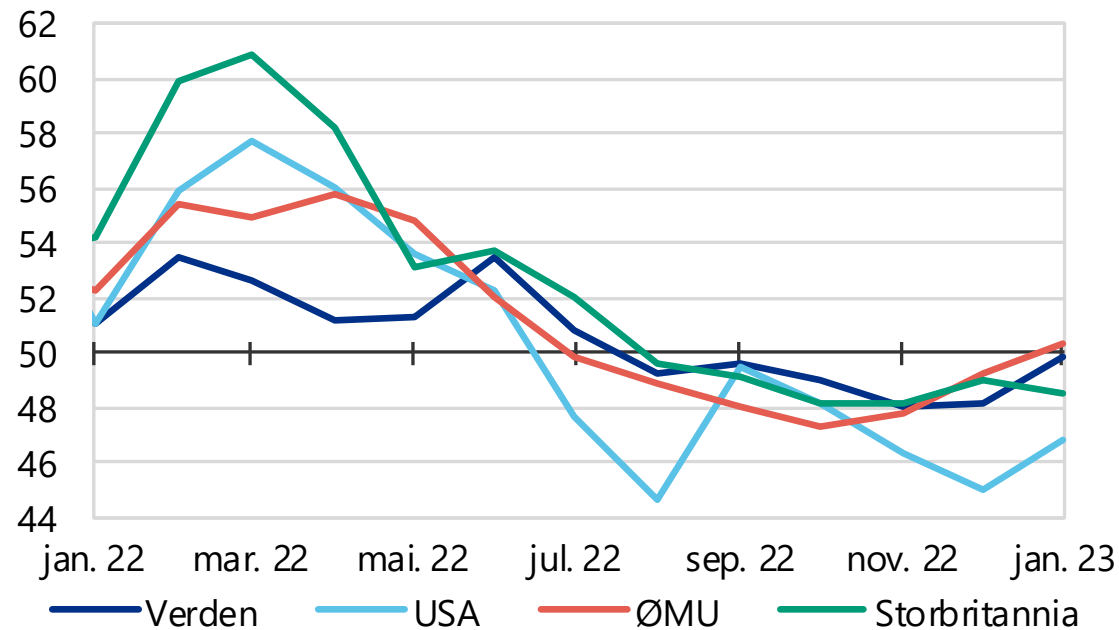
Data per 02-02-2023
Kilde: Refinitiv Datastream / NHO

Mildt tilbakeslag for verdensøkonomien i år

Temperaturmålere. Innkjøpssjefsindekser (PMI). Dårlig forbrukertillit – husholdningene «skvises»

Verden: Innkjøpssjefindekser (PMI)*

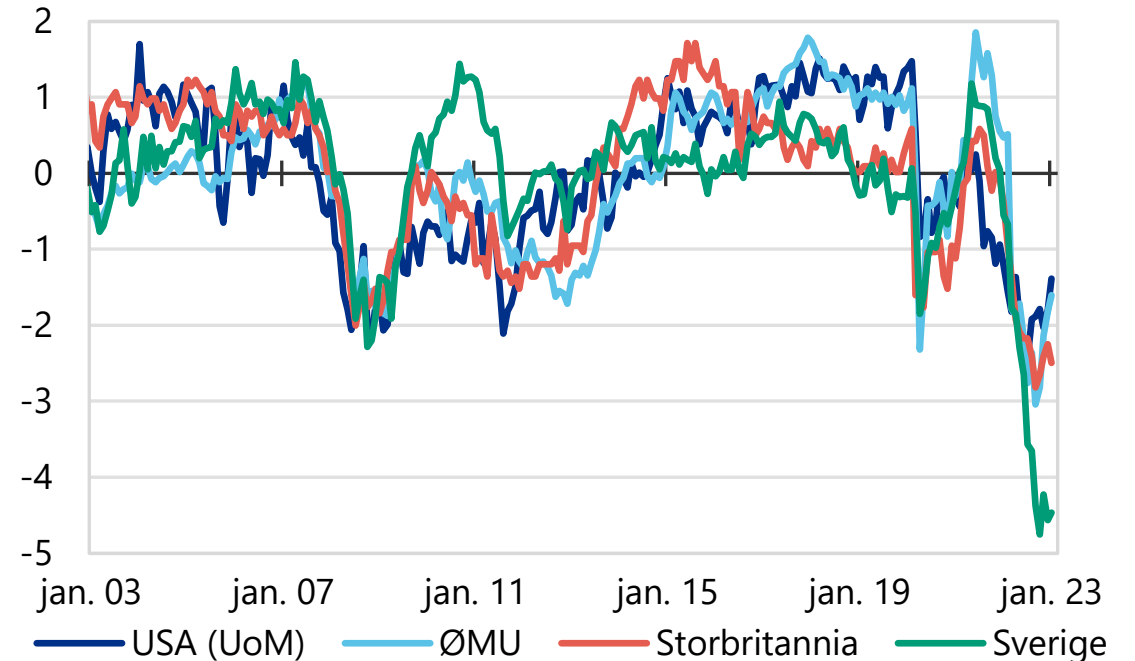
Privat næringsliv (industri og tjenester)

*Diffusjonsindeks. Verdi over/under 50 markerer ekspansjon/kontraksjon.
Kilde: Refinitiv Datastream / S&P Global / NHO

Verden: Forbrukertillit

Standardavvik fra gjennomsnitt siste 20 år

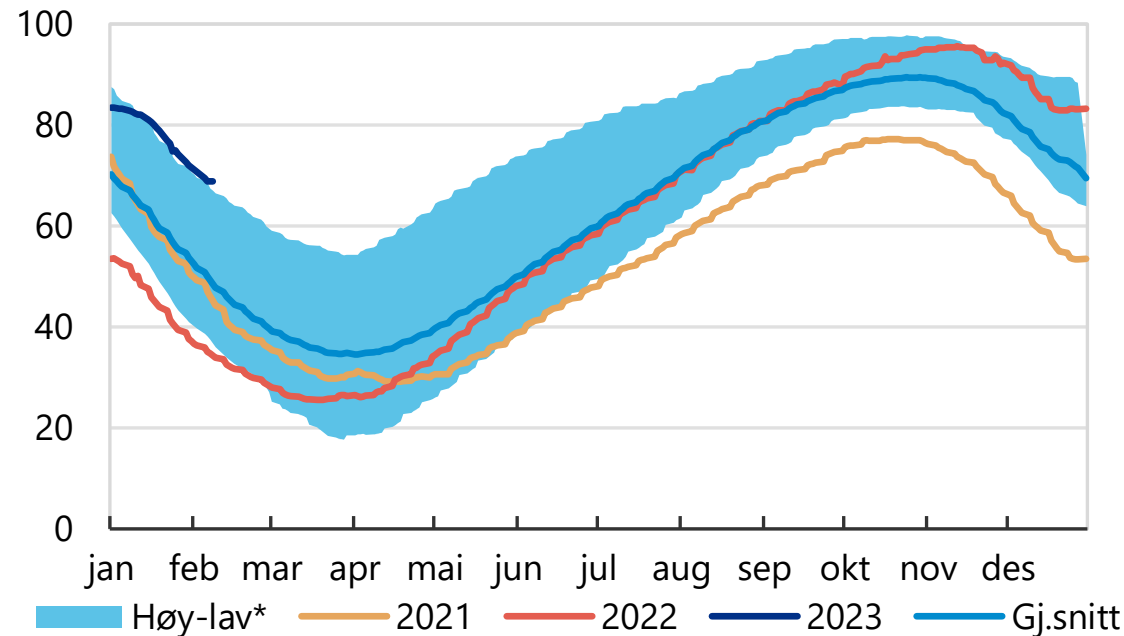
Kilde: Refinitiv Datastream / NHO

Lyspunkter: Mildvær og flaskehalsar som letter

Mildvær. Lagerfylling. Bedre rustet. Energipriser. Fraktrater. Råvarepriser. Inflasjonsdempende.

EU27 & UK: Lagerbeholdning av gass

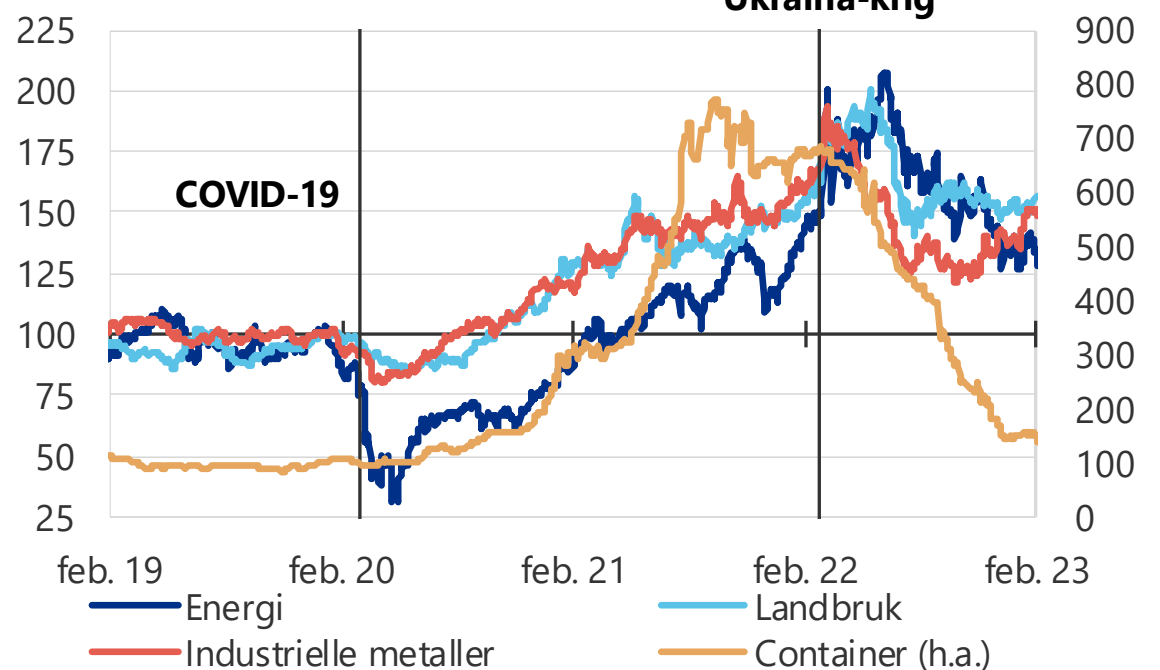
Prosent av full lagerkapasitet

*2012–2019.
Kilde: Refinitiv Datastream / GIE AGSI / NHO

Råvarepriser og fraktrater

Indeks, 1. jan 2020=100

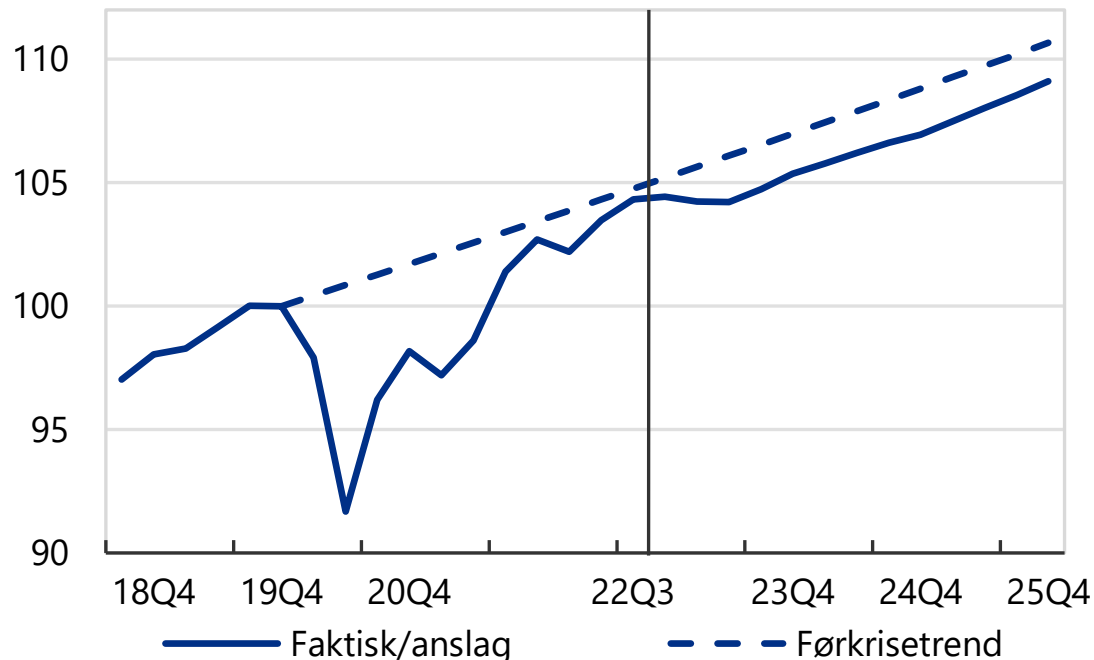
Kilde: Refinitiv Datastream / S&P GSCI / Freightos / NHO

Et omslag i emning: Høy fart nå, tregere siden...

Varesektor, så tjenestesektor. Kapasitetsutnyttning. Liten, åpen økonomi. Bedriftenes utsikter.

Fastlands-Norge: BNP

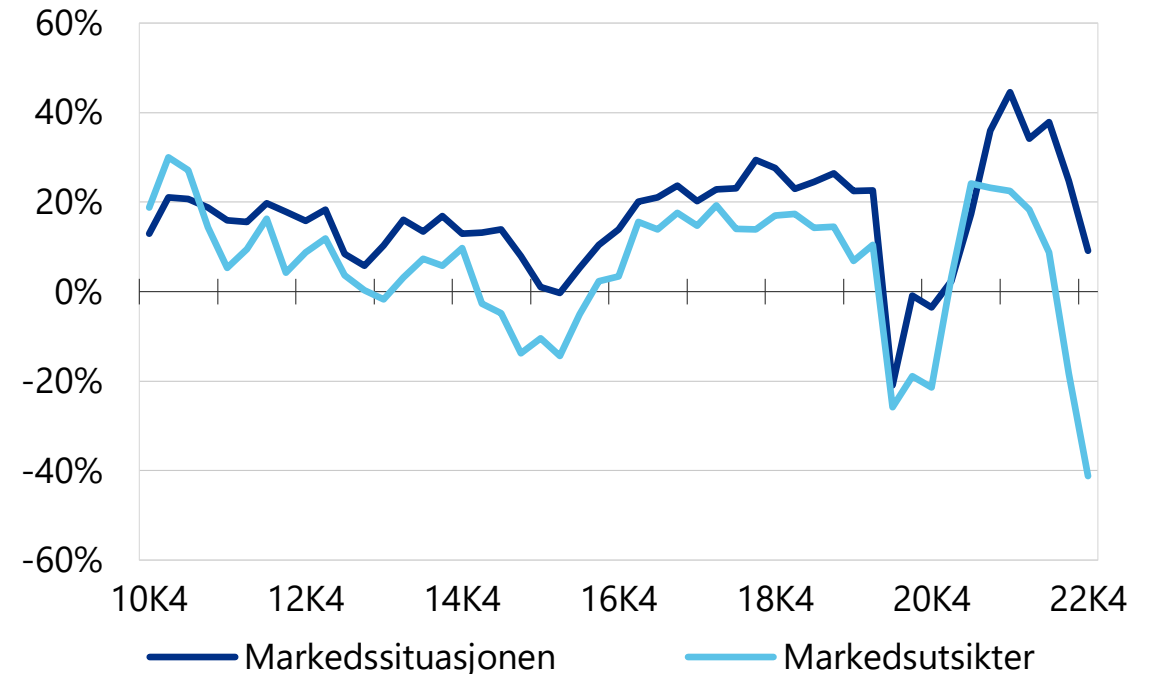
Volumindeks, 2019Q4=100

Kilde: Refinitiv Datastream / Norwegian Aggregate Model (NAM) / NHO

Markedsindeks: NHO totalt

Differanse positive og negative svar i prosentpoeng

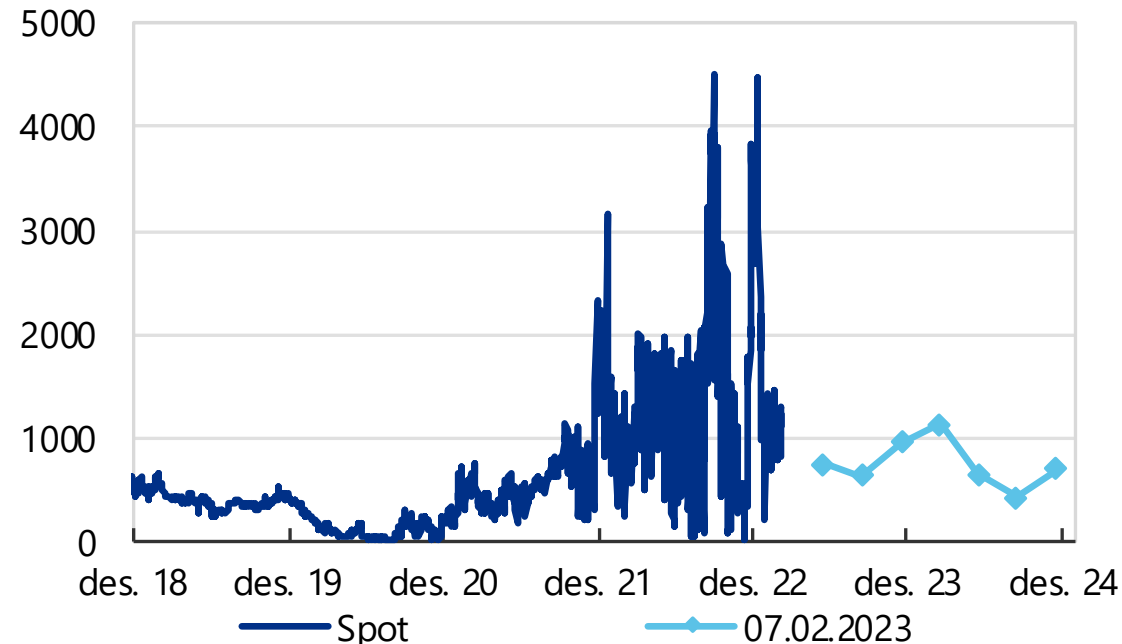
Kilde: Næringslivets økonomibarometer / NHO

Et kostnadssjokk av historiske proporsjoner

Strømpriser. Materialer og vareinnsats. Flaskehalsutfordringer.

Elektrisitet: Spot og terminpris*

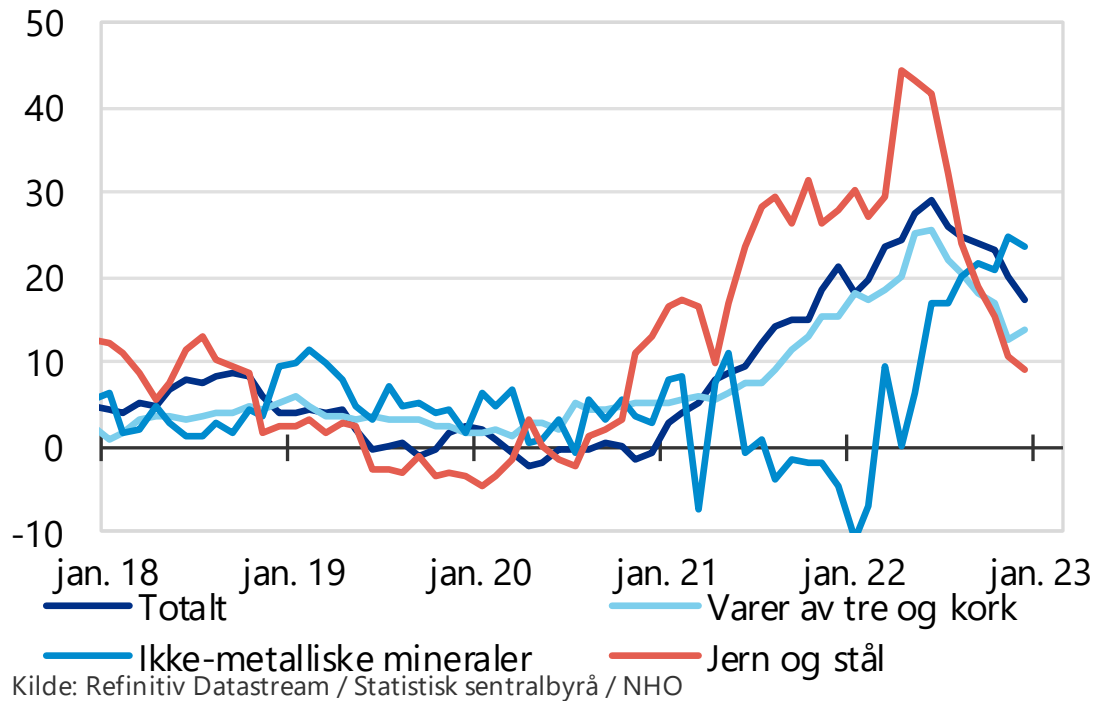
NOK per MWh

*Terminkontrakter per kvartal.
Kilde: Refinitiv Datastream / NHO

Prisindeks for førstegangsomsetning

Prosentvis endring år/år. Hjemme- og importmarked

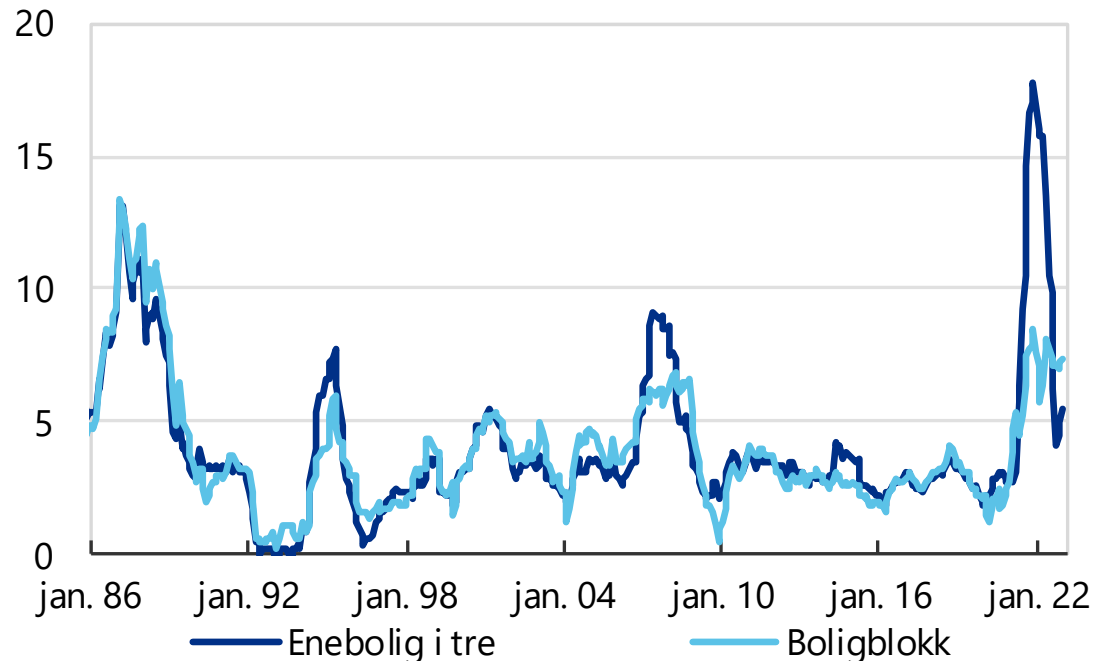
Kilde: Refinitiv Datastream / Statistisk sentralbyrå / NHO

...som også har truffet B&A-bransjen

Kostnadsindekser. Bygg. Anlegg/vei. Utstyr og materialer. Lønnskostnader. Usikkerhet. Kontrakter.

Norge: Byggekostnadsindeks for boliger

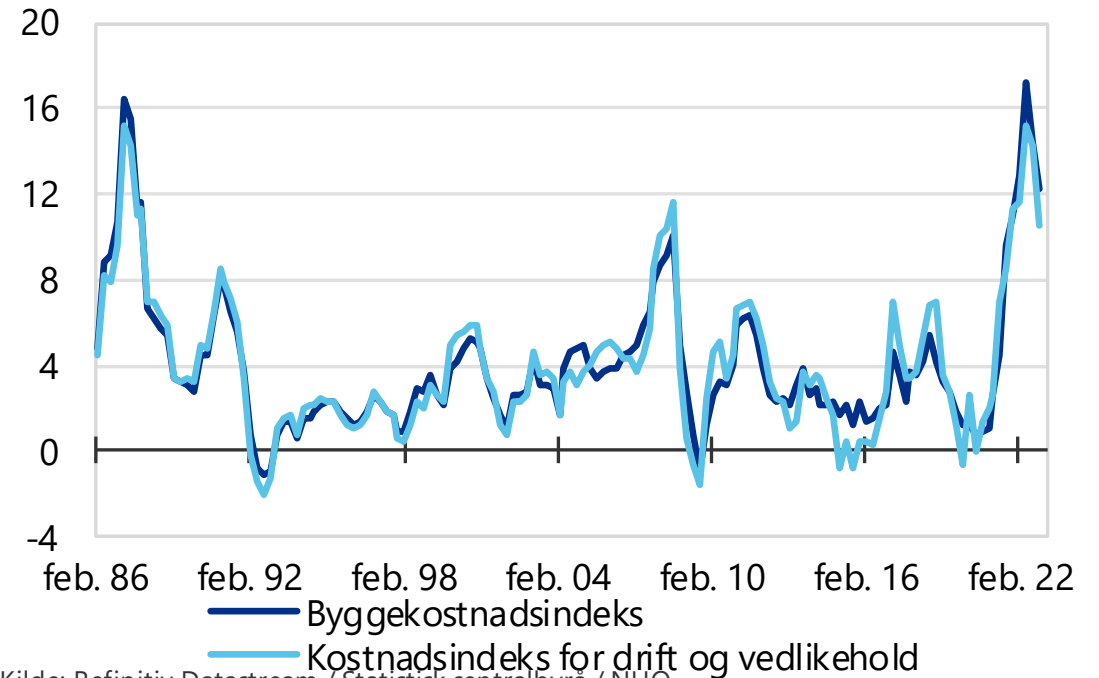
Prosentvis endring år/år

Kilde: Refinitiv Datastream / Statistisk sentralbyrå / NHO

Norge: Kostnadsindeks for veianlegg

Prosentvis endring år/år

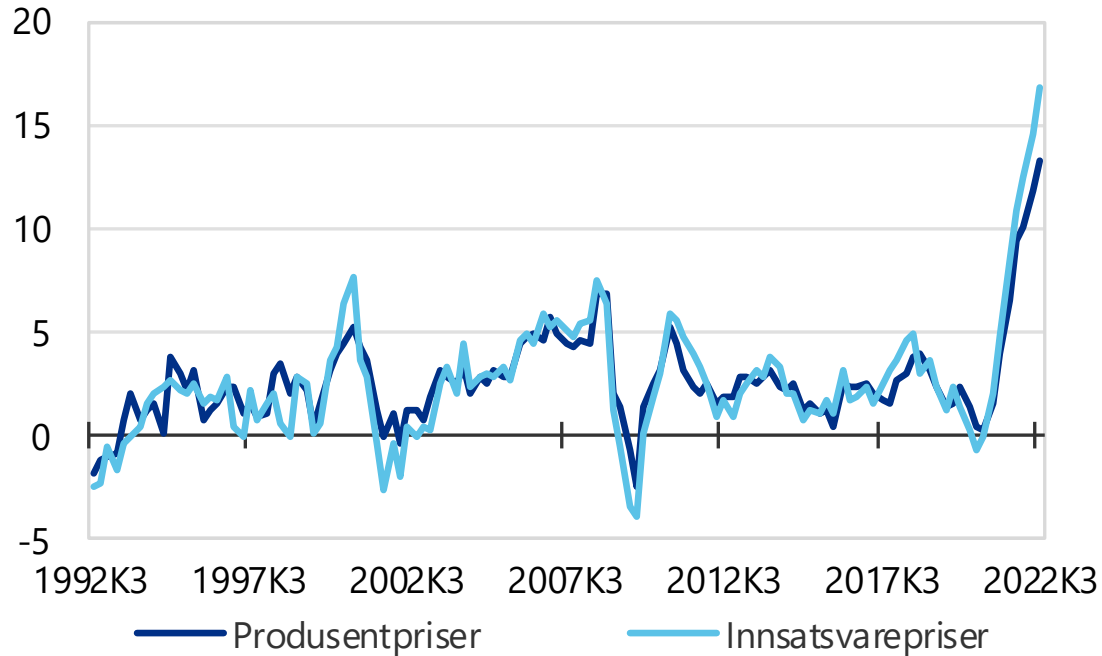
Kilde: Refinitiv Datastream / Statistisk sentralbyrå / NHO

Noe av regningen sendes til kunder og forbrukere

Innsatsvarepriser. Produsent- og utsalgspriser. Konkurransesituasjon. KPI: 5,9% i desember. Brer om seg.

Produsent- og innsatsvarepriser

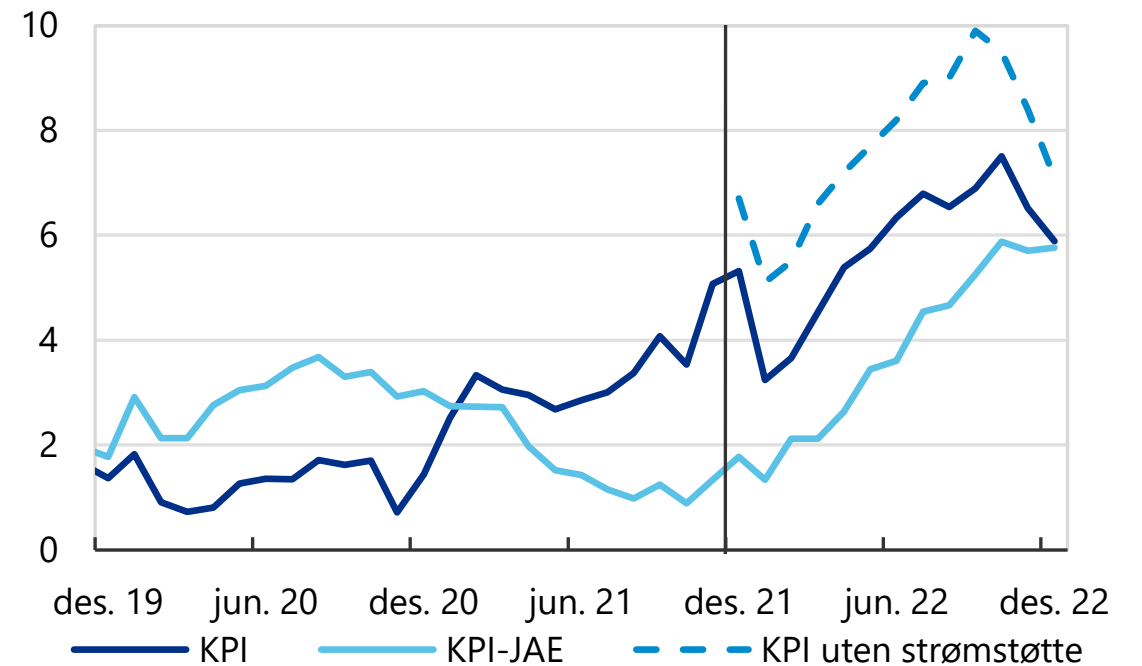
Pst.endring år/år. Markedsrettet Fastlands-Norge

Kilde: Statistisk sentralbyrå, nasjonalregnskapet / NHO

Norge: Konsumpriser

Prosentvis endring år/år

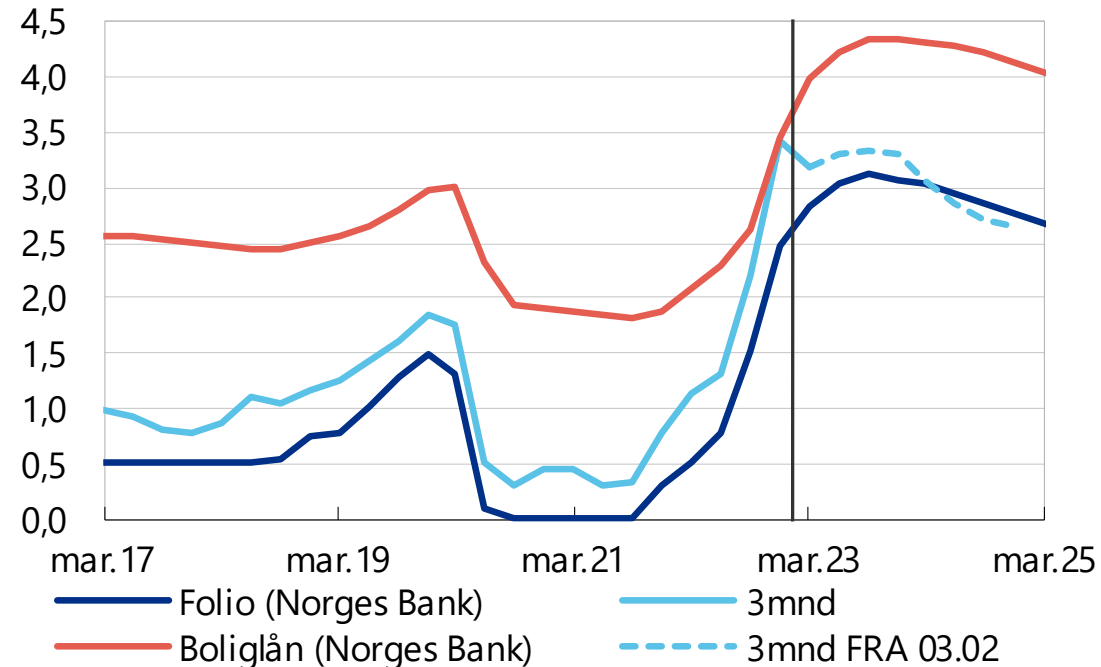
Kilde: Refinitiv Datastream / Statistisk sentralbyrå / NHO

Sentralbankene har satt opp rentene

Rentetoppen er nær. Inflasjonsmål. Strammere finansielle forhold. Resultatsvikt. Investeringer.

Renter

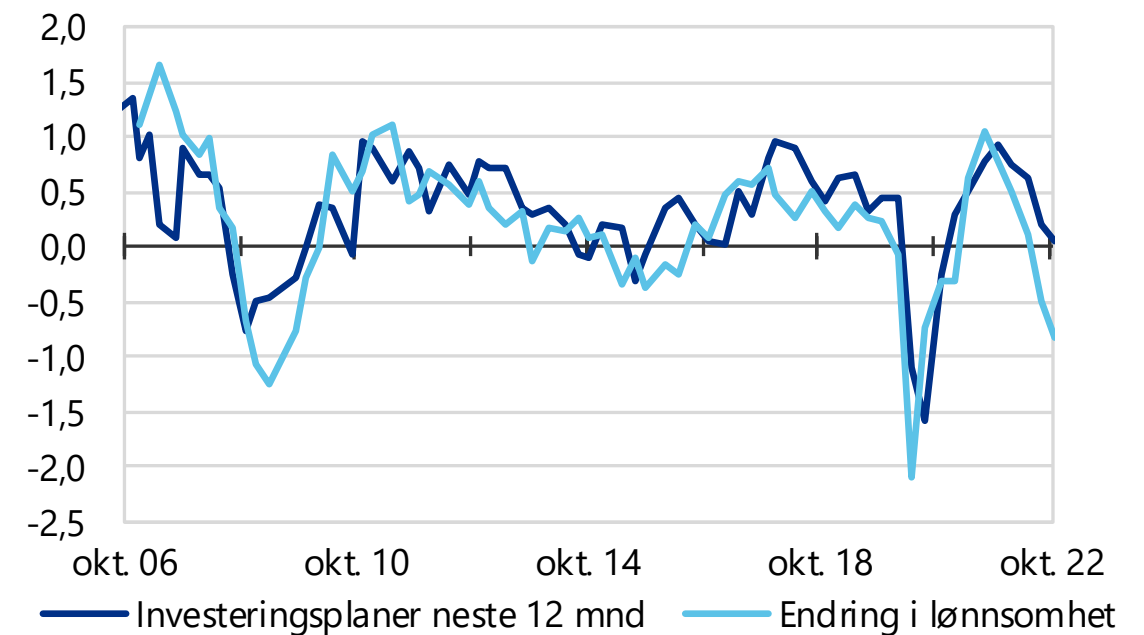
Prosent

Kilde: Refinitiv Datastream / Norges Bank, PPR 4/2022 / NHO

Norge: Investeringplaner og lønnsomhet

Totalindeks*

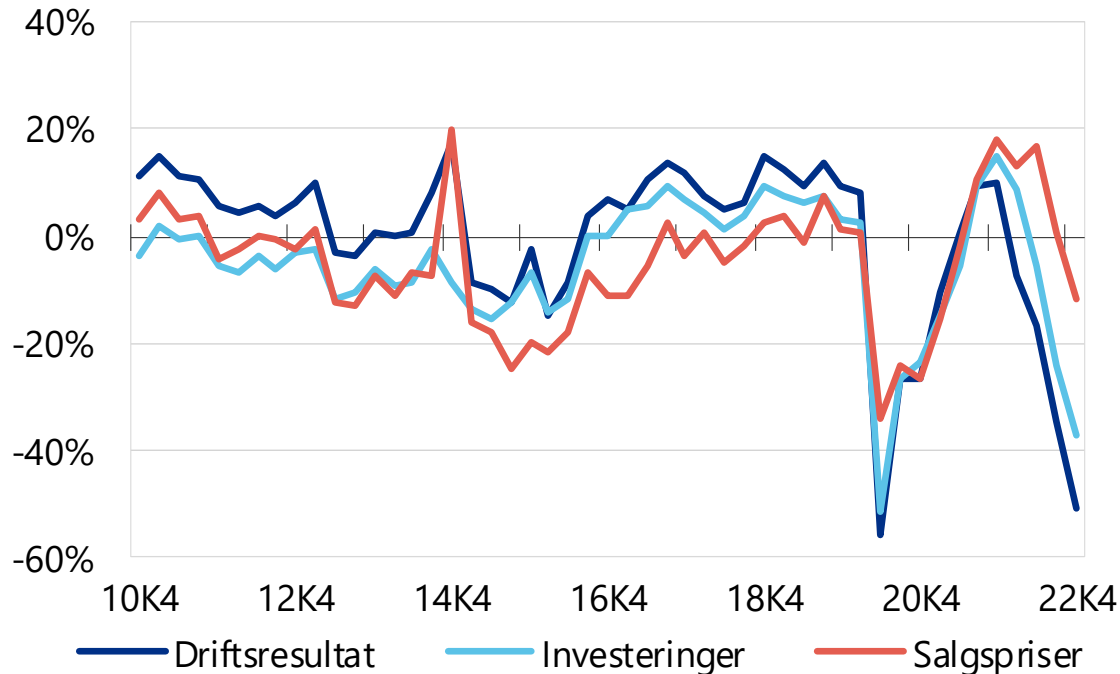
*Indeksen går fra -5 til +5, der -5 indikerer stort fall, mens +5 indikerer kraftig vekst.
Kilde: Refinitiv Datastream / Norges Banks regionale nettverk / NHO

Bedriftene ser ikke veldig lyst på fremtidsutsiktene

Lønnsomhet. Investeringer. Salgspriser. Situasjon og utsikter. Et omslag i emning.

Markedsutsikter: NHO totalt

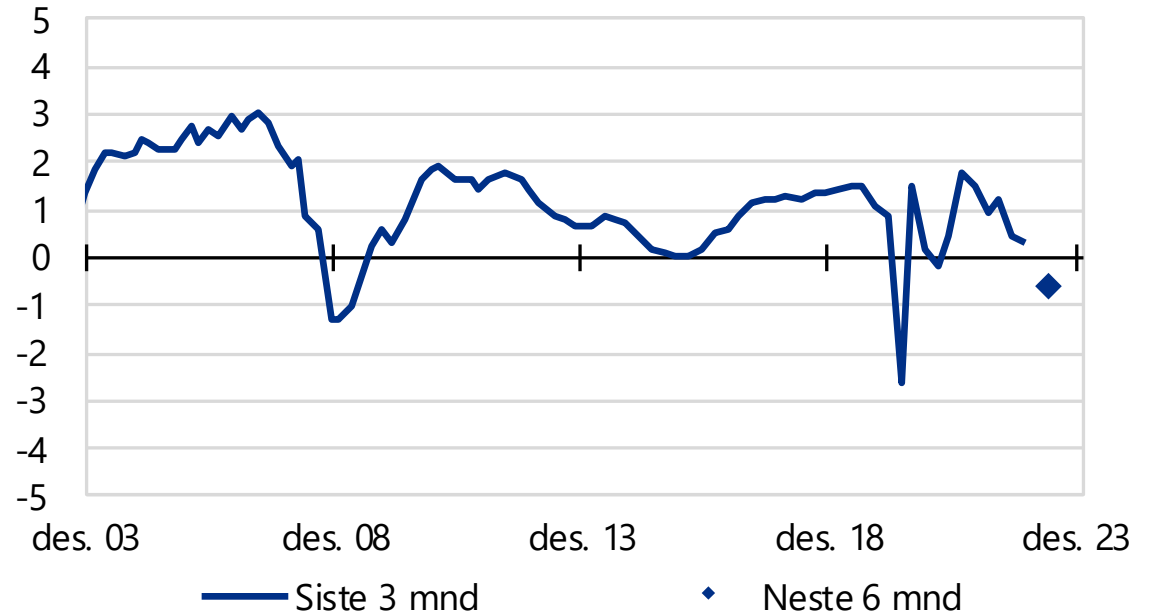
Differanse positive og negative svar i prosentpoeng

Kilde: Næringslivets økonomibarometer / NHO

Norge: Vekst i produksjon

Aggregert. Indeks*

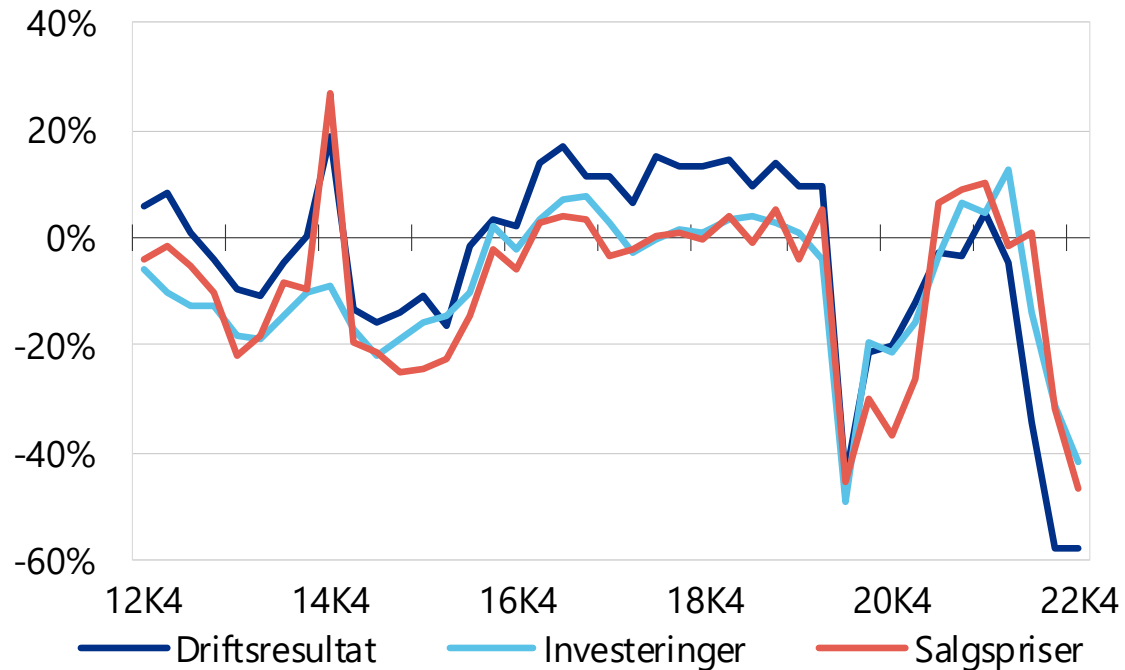
*Indeksen går fra -5 til +5, der -5 indikerer stort fall, mens +5 indikerer kraftig vekst.
Kilde: Refinitiv Datastream / Norges Banks regionale nettverk / NHO

...heller ikke i B&A

Bygg vs. anlegg. Budsjettpolitikk. Mindre handlingsrom. Pensjon. Statsrenter. Offentlige inv. Samferdsel.

Markedsutsikter: BNL

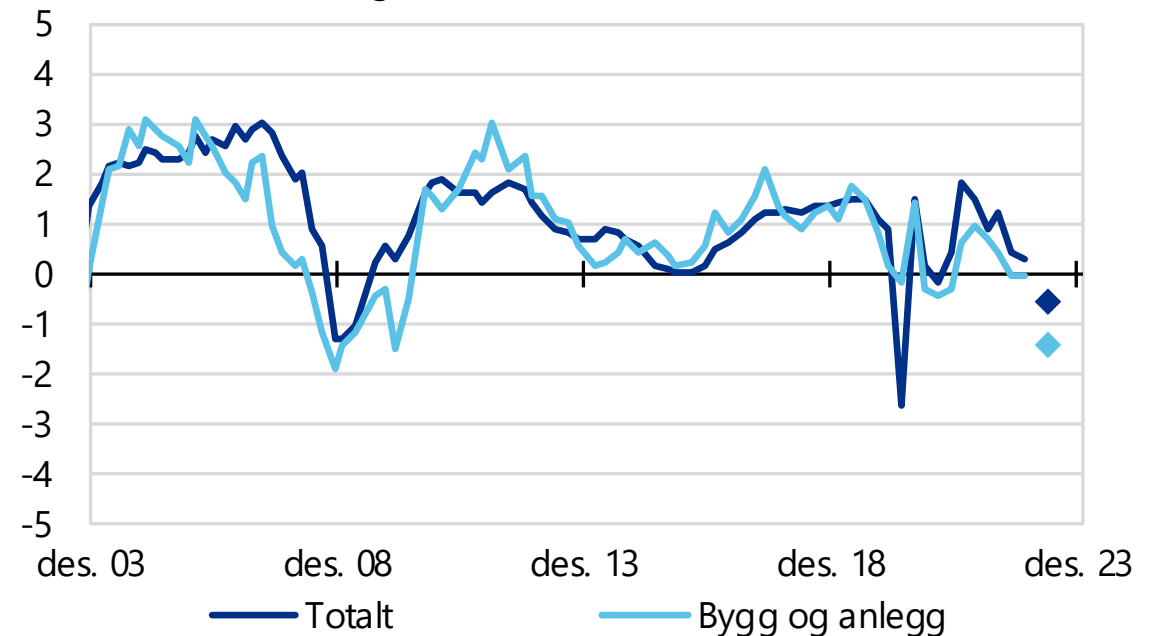
Differanse positive og negative svari prosentpoeng

Kilde: Næringslivets økonomibarometer / NHO

Bygg & anlegg: Vekst i produksjon

Indeks*. Siste 3 mnd og neste 6 mnd (ruter)

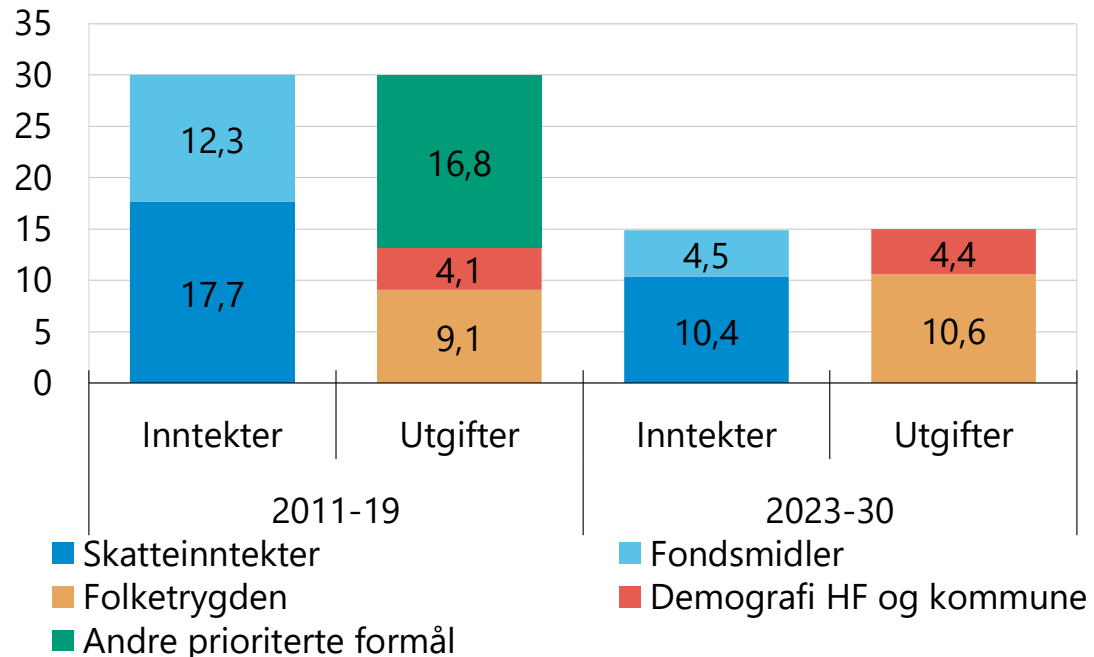
*Indeksen går fra -5 til +5, der -5 indikerer stort fall, mens +5 indikerer kraftig vekst.
Kilde: Refinitiv Datastream / Norges Banks regionale nettverk / NHO

Memo: Det offentlige handlingsrommet blir mindre

Fremtidige forpliktelser. Handlingsregelen. Statsrenter. Tøffere prioriteringer: Helse, forsvar, samferdsel.

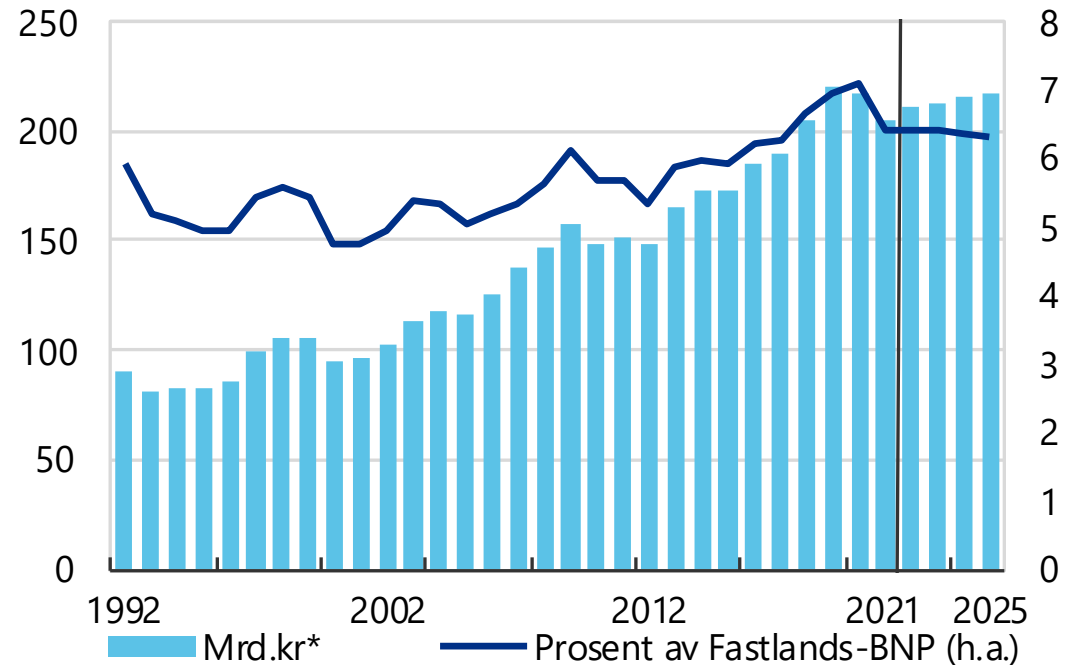
Budsjettmessig handlingsrom

Mrd. 2021-kroner

Kilde: Finansdepartementet, PM21/NHO

Offentlige investeringer

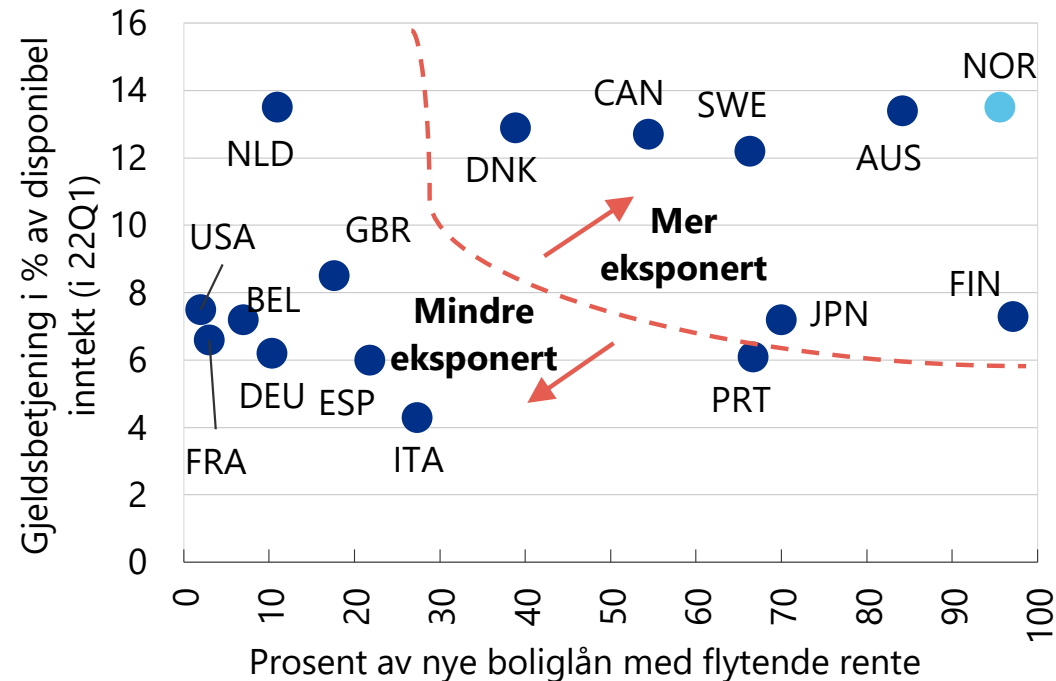
*Faste 2020-priser. Ujustert.

Kilde: Refinitiv Datastream / Norwegian Aggregate Model (NAM) / NHO, ØO 4/2022

Norske husholdninger er (svært) eksponert mot rentehevinger

Høy gjeld. Stort innslag av flytende rente. Gjennomslag. Forbrukertillit. Egen økonomi. Varsomhet.

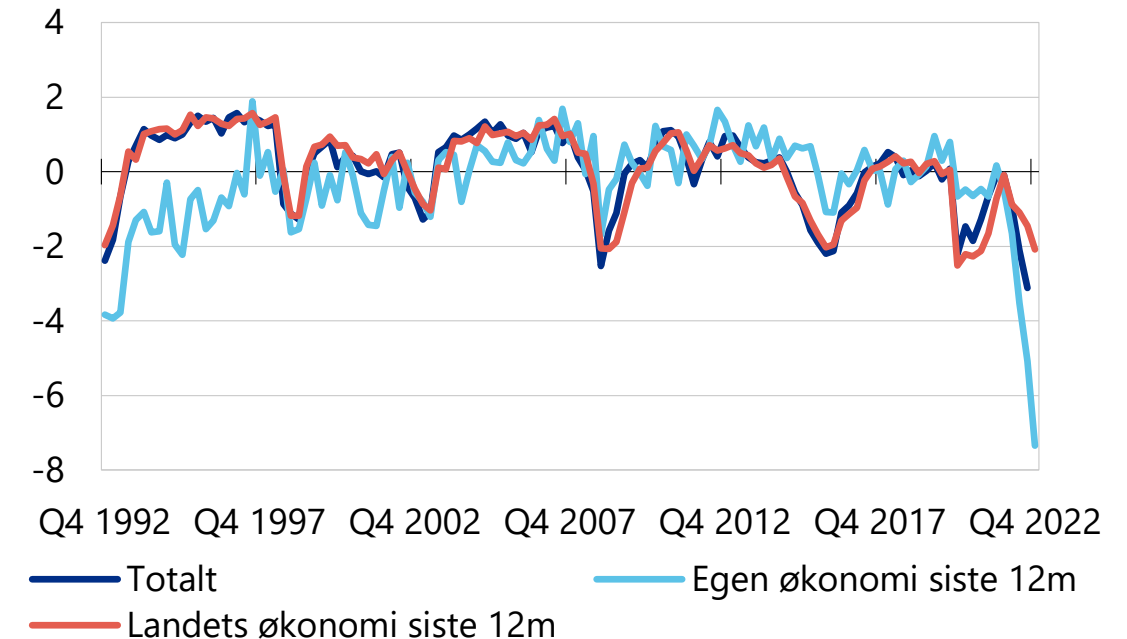
Husholdningenes gjeldssituasjon

Kilde: OECD Economic Outlook 2/2022 / NHO

Forventningsbarometeret

Standardavvik fra gjennomsnitt siste 25 år

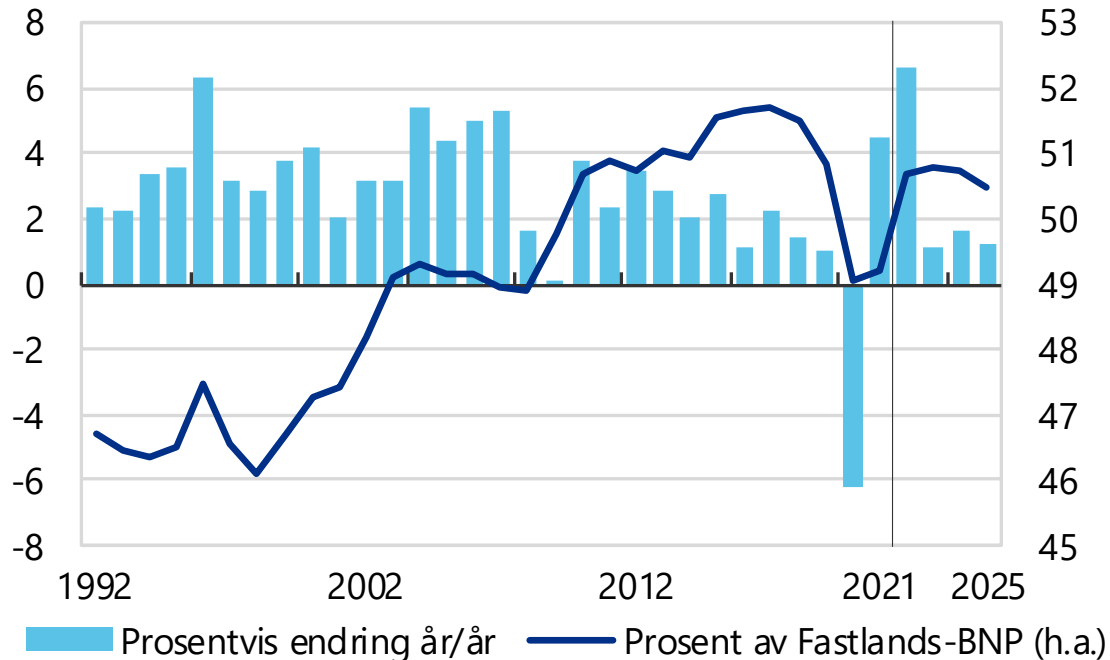
*Telefonomnibus, med et landsrepresentativt utvalg på 1000 personer 15 år og eldre.
Kilde: Refinitiv Datastream / Finans Norge / NHO

Forbrukerne strammer inn på forbruket; boligmarkedet kjølnes

Vissen forbruksvekst. Sparing. Kjøligere boligmarked. Oppmykning av boliglånsforskriften. Boligbygging.

Privat forbruk

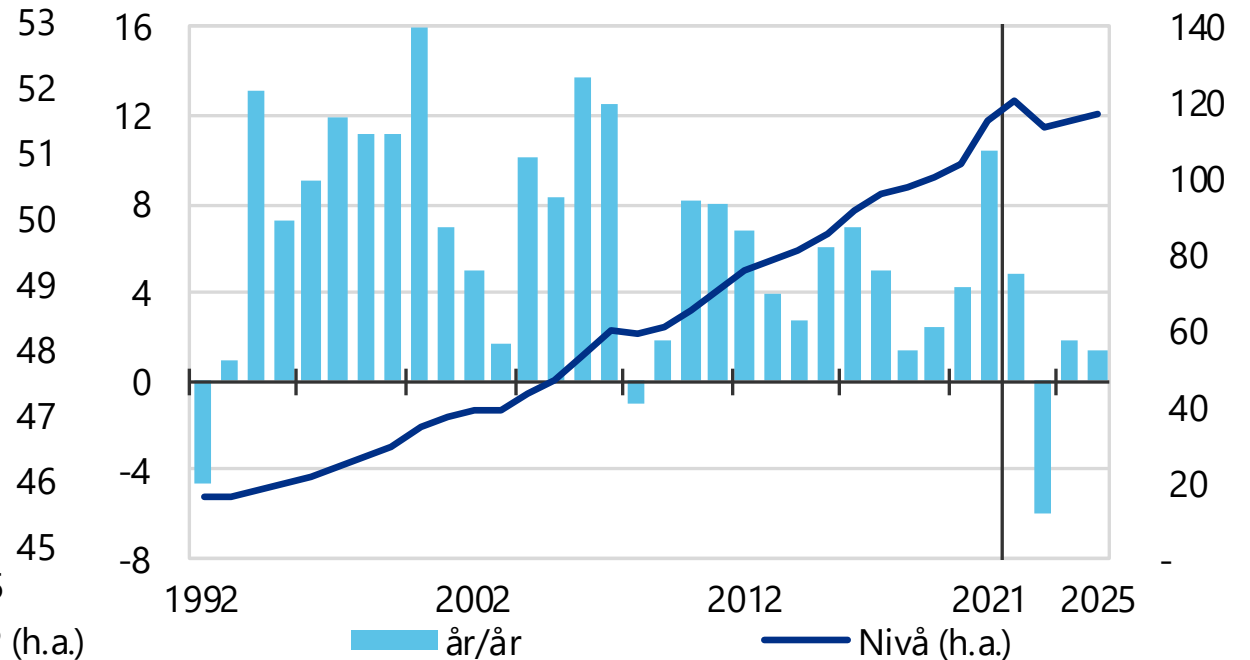
Prosentvis endring år/år. Prosent (h.a.)

Kilde: Refinitiv Datastream / Norwegian Aggregate Model (NAM) / NHO, ØO 4/2022

Boligpriser

Prosentvis endring år/år. Indeks, 2019=100 (h.a.)

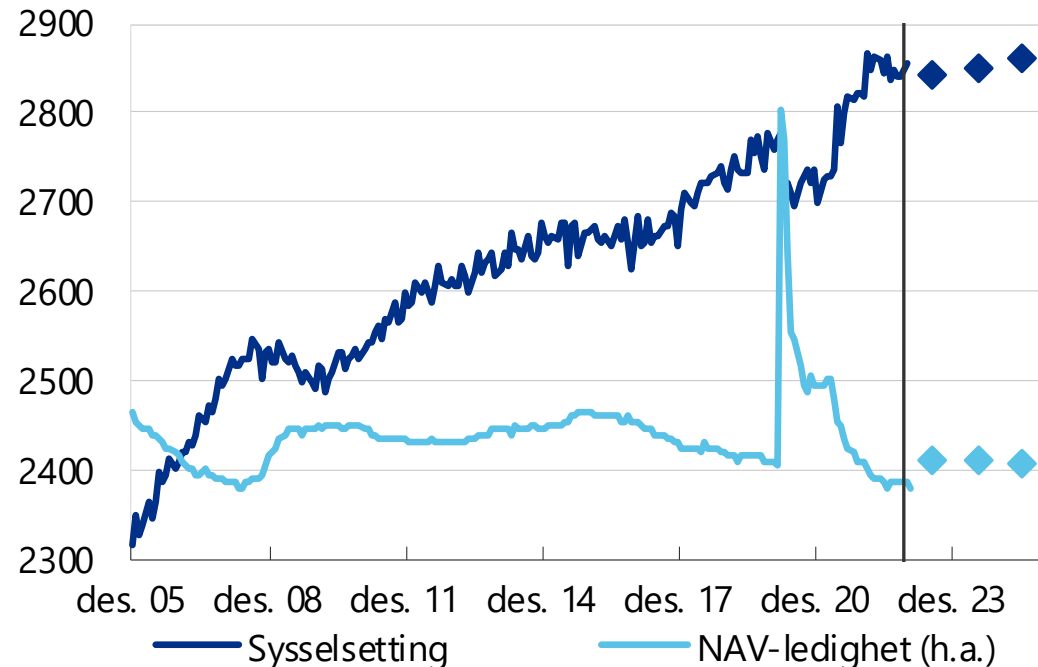
Kilde: Refinitiv Datastream / Norwegian Aggregate Model (NAM) / NHO, ØO 4/2022

Ledigheten ventes å øke litt (men fra et solid utgangspunkt)

Syssetsetting. Ledighet. Yrkesdeltakelse. Vakanser. Knapphet. Arbeidsinnvandring. Lønnsforventninger.

Norge: Syssetsetting og arbeidsledighet

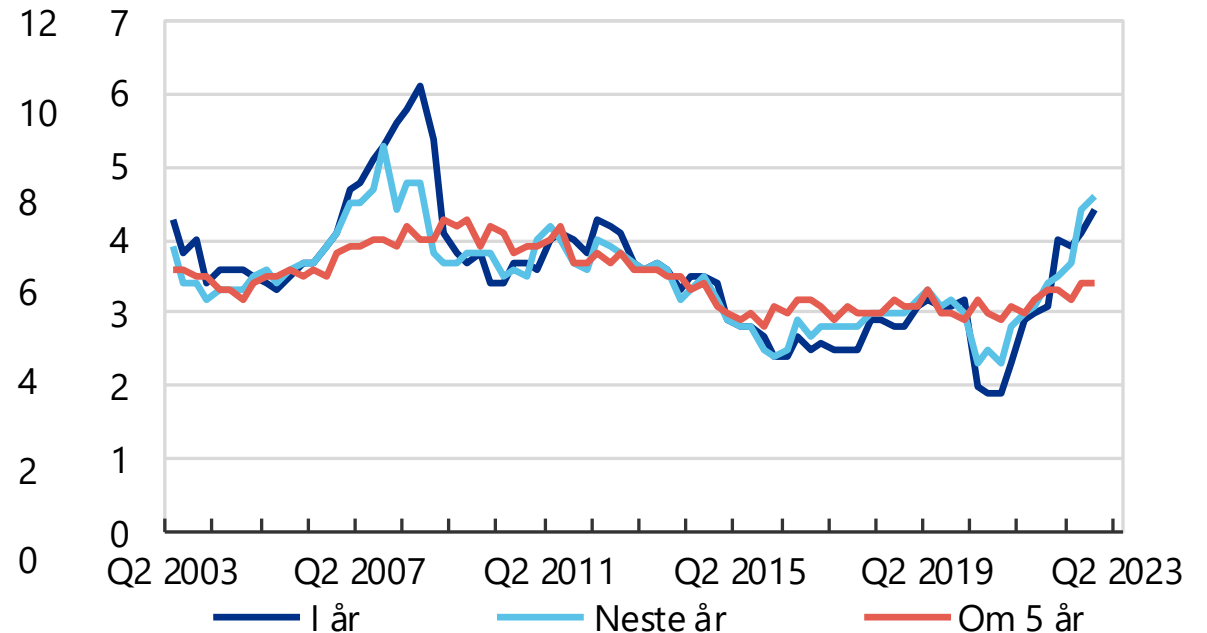
1 000 personer. Prosent (h.a.). 15-74 år. Sesongjustert.

Kilde: Refinitiv Datastream / Statistisk sentralbyrå / NAV / Økonomisk overblikk 4/2022 / NHO

Arbeidslivets parter: Forventet årslønn*

Prosentvis endring år/år

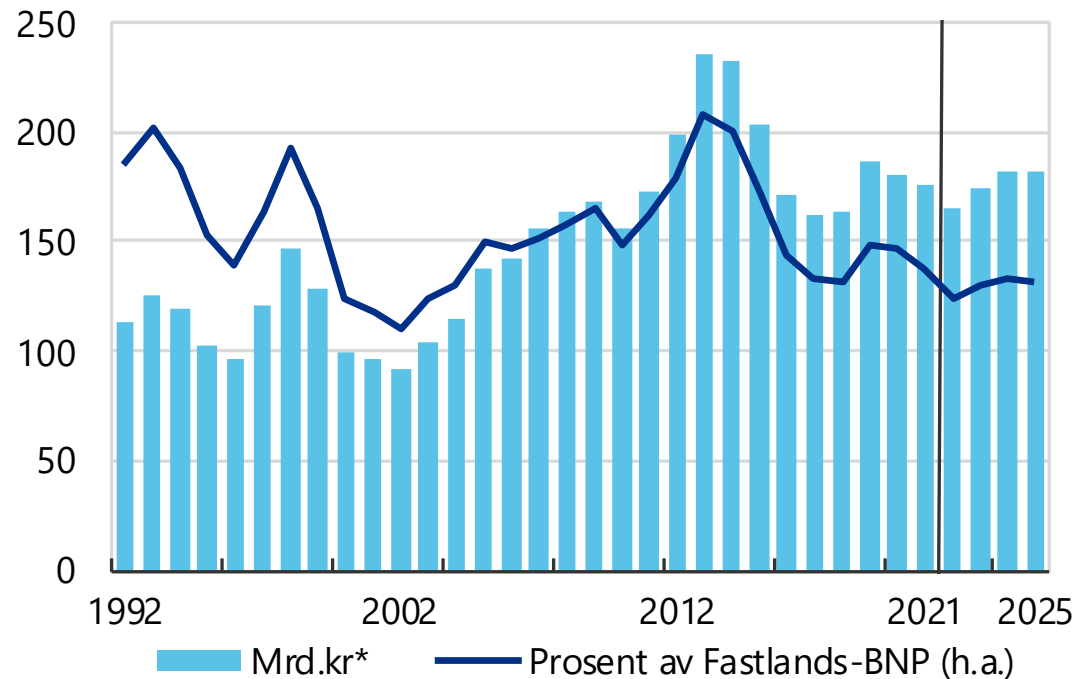
*Gjennomsnittlig årslønnsvekst.

Kilde: Refinitiv Datastream / Norges Banks forventningsundersøkelse / NHO

I tillegg vil oljeinvesteringer og god inntjening bufre

Oljeskattepakke. Investeringsløft. Leverandørindustri. Råvarebasert næringsliv. Godt rustet.

Petroleumsinvesteringer

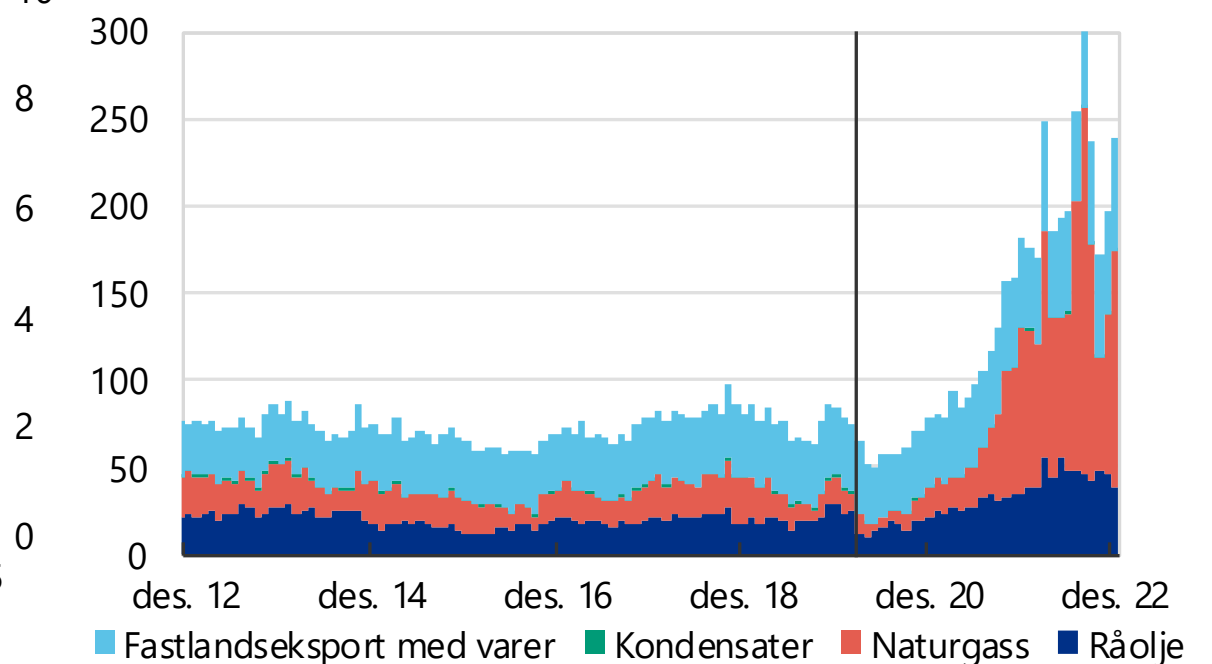

*Faste 2020-priser. Ujustert.

Kilde: Refinitiv Datastream / Norwegian Aggregate Model (NAM) / NHO, ØO 4/2022

Norge: Eksport av varer

Løpende priser. Mrd.kr. Ujustert.

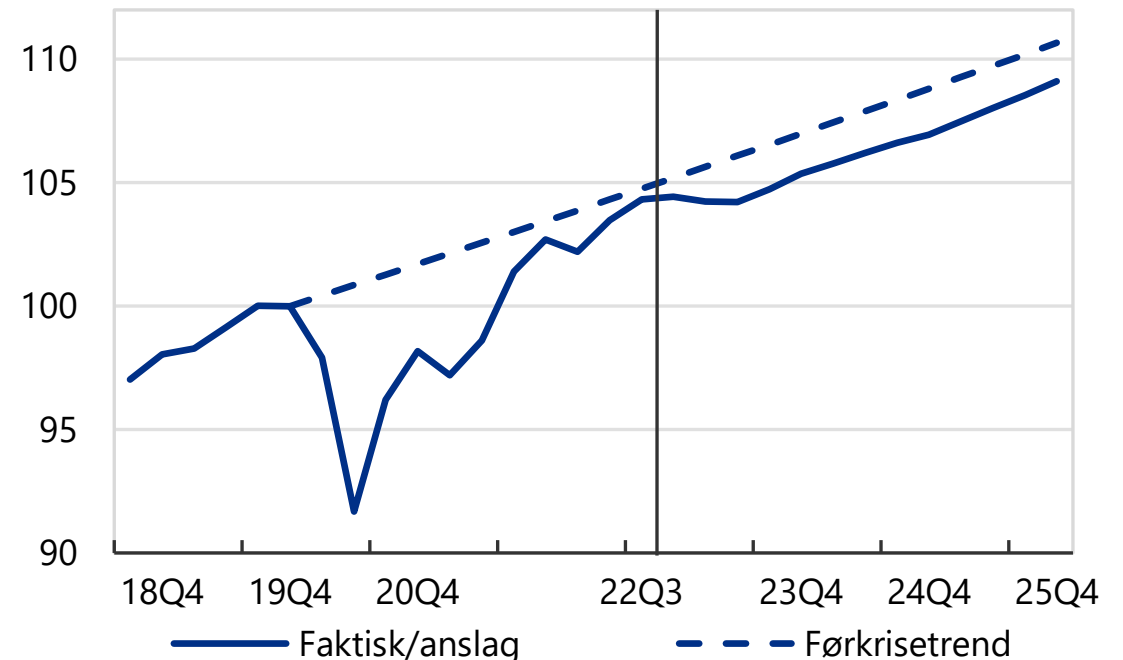
Kilde: Refinitiv Datastream / Statistisk sentralbyrå / NHO

Et omslag i emning

- Mildt tilbakeslag hos våre handelspartnere...
- ...lyspunkter den siste tiden i form av at flaskehalsene letter og at mildvær har redusert sannsynlighet for energiskvis i vinter
- Et omslag i emning for norsk økonomi...
- Kostnads-, pris- og rentesjokk demper investeringer og forbruk
- Mange i arbeid og sparebufferne å tære på gir ikke bråstans i økonomien. Økte oljeinvesteringer gir et løft til fastlandsøkonomien

Fastlands-Norge: BNP

Volumindeks, 2019Q4=100

Kilde: Refinitiv Datastream / Norwegian Aggregate Model (NAM) / NHO

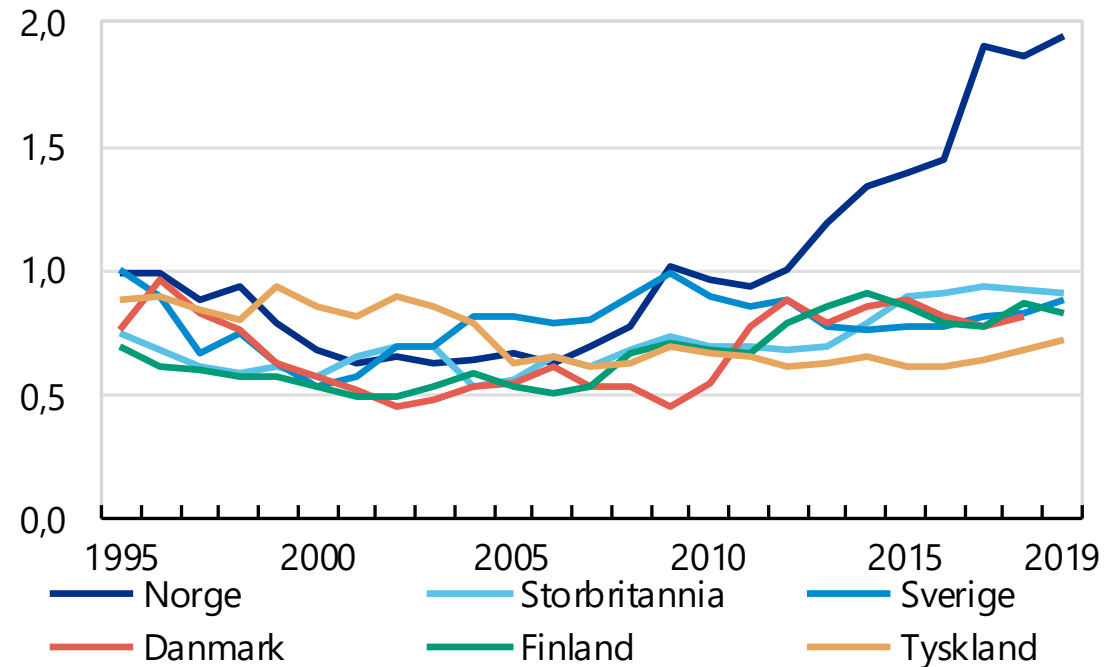
Takk for meg

Vedlegg A

Investeringer i transportinfrastruktur

Prosent av BNP

Kilde: Finansdepartementet, Nasjonalbudsjettet 2023 / NHO

Norge: Bygge- og anleggsvirksomhet

Prosent av bruttoprodukt i Fastlands-Norge*

*Målt i basispriser.

Kilde: Refinitiv Datastream / Statistisk sentralbyrå / NHO